

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1997-1998

18 februari 1998

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, STADSVERNIEUWING EN HUISVESTING

Interpellatie van de heer Mark Van der Poorten tot de heer Leo Peeters, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting, en de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de evaluatie en de werking van het Sociaal Impulsfonds
Met redenen omklede motie

Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting

Woensdag 18 februari 1998

VOORZITTER : De heer Georges Cardoen

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.36 uur.*

Interpellatie van de heer Mark Van der Poorten tot de heer Leo Peeters, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting, en de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de evaluatie en de werking van het Sociaal Impulsfonds

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van der Poorten tot de heer Peeters, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting, en de heer Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de evaluatie en de werking van het Sociaal Impulsfonds. Minister Peeters zal ook antwoorden in naam van minister Martens.

De heer Van der Poorten heeft het woord.

De heer Mark Van der Poorten : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de oprichting van het SIF is ongetwijfeld een van de belangrijkste verwezenlijkingen van het parlement in deze zittingsperiode. Het SIF is een belangrijk instrument in het beleid van sociaal-economische vernieuwing. Het bevordert de kwaliteit van de plaatselijke leefomgeving en het is een belangrijk hulpmiddel in de strijd tegen kansarmoede. Het maakt dan ook een essentieel onderdeel uit van het welzijnsbeleid. Om deze doelstellingen te bereiken wordt er op een structurele manier met een inclusief en geïntegreerd beleid gewerkt. Dit alles staat ook zeer duidelijk in het decreet.

De Vlaamse regering heeft eerder al beslist om het decreet te evalueren, onder meer bij de opmaak van de begrotingen voor 1998 en 1999. De eerste reden voor die evaluatie was dat men wou nagaan in welke mate de doelstellingen en de methodiek van het SIF al dan niet worden gehaald. Voorts

wou men nagaan waar en hoe de Vlaamse overheid nog beter kan inspelen op de lokale noden. Ten slotte wou men ook de volledige werking van het SIF als beleidsinstrument evalueren. Men wou nagaan waar bijstellingen van de begeleiding en de ondersteuning van de gemeenten mogelijk zijn. Op die manier hoopte men nieuwe inzichten te verwerven.

Het eerste evaluatieverslag van 1996 schetste uiteraard slechts zeer summier de eerste ervaringen en knelpunten. Ondertussen draaien de werkzaamheden rond het Sociaal Impulsfonds wel op volle toeren. De 308 lokale besturen in Vlaanderen hebben ernstige inspanningen geleverd om een meerjarenbeleidsplan op te stellen. Dat daarvoor op een structurele manier diende te worden samengewerkt tussen de gemeentebesturen en de OCMW's, is ongetwijfeld een positief gegeven. Het zal ongetwijfeld het sociaal beleid in de gemeenten ten goede komen.

Tegen het voorjaar van 1998 had de minister een voortgangsrapport over het SIF in het vooruitzicht gesteld. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat dit zou gebeuren bij de bespreking van de begroting voor 1998. Er is dus duidelijk sprake van enige vertraging. Veertien dagen geleden pas heeft de regering het ontwerp-kader van het evaluatierapport voor 1997 goedgekeurd. Daarin staan de diverse elementen van beheers- en beleidsevaluatie, een stappenplan, enzovoort. Ik betreur dus dat deze eerste echt inhoudelijke evaluatie langer op zich laat wachten dan was gepland.

Mijnheer de minister, in het vooruitzicht van dat voortgangsrapport heb ik een aantal vragen, waarop ik telkens iets dieper wil ingaan.

Ten eerste, hoe evalueert u de samenwerking tussen gemeente en OCMW bij het opstellen van de beleidsplannen ? Met het Sociaal Impulsfonds werden de lokale besturen immers geconfronteerd met

Van der Poorten

een totaal nieuwe aanpak. Bij de uitwerking van het beleidsplan werden OCMW en gemeente verplicht tot samenwerking. Ik heb hierover in mijn eigen regio een klein onderzoek verricht.

Uit dat onderzoek blijkt dat er niet altijd een even vlotte samenwerking is geweest. Men ervoer het soms als belastend. Ik heb de indruk dat mandatarissen bij deze zaak veel minder betrokken zijn dan lokale actoren. Ik heb ook de indruk dat er slechts moeizaam overleg is totstandgekomen tussen de fracties, zowel in de gemeenteraad als in de OCMW-raden. Vaak is het ook enigszins een spel van meerderheid tegen oppositie geweest. Het lijkt me bovendien ook dat vooral de waarborggemeenten veel minder het nut van een en ander inzien.

Toch wil ik dit alles zeker niet opschroeven. Principieel blijft het aanzetten tot een dergelijke doorgedreven samenwerking in elk geval te verdedigen. Het gaat hier immers in de eerste plaats om het bereiken van resultaten, om het verhogen van de levenskwaliteit van de mensen.

Hierbij aansluitend dient te worden gewezen op het belang van de inbreng van de relevante lokale actoren. De ervaring van diegenen die dagelijks op het terrein actief zijn, is immers van onschatbare waarde in het kader van een resultaatgericht programma zoals het SIF. Deze mensen kennen immers de moeilijkheden en weten ook waar die zich voordoen. Worden die actoren in voldoende mate betrokken bij de werkzaamheden van de stuurgroep? Zijn er eventueel ook gevallen waarbij men de lokale besturen heeft moeten wijzen op het belang van een evenwichtige samenstelling van de stuurgroep?

Mijn persoonlijke ervaring op het lokale vlak was vrij positief. Toch heb ik gemerkt dat de inschakeling van de lokale actoren niet overal even goed is verlopen. Ze hebben niet overal de gelegenheid gehad om te participeren. Zijn er gemeenten die er niet in slaagden tijdig een beleidsplan op te stellen? Hebt u een idee waaraan dat te wijten is? Welke maatregelen worden er in dergelijke gevallen genomen? In welke mate is het SIF vernieuwend geweest voor gemeenten die al ervaring hadden met het VFIK?

Ten tweede wil ik het hebben over de aanwending van de financiële middelen. In het kader van het Sociaal Impulsfonds worden er aanzienlijke financiële middelen ter beschikking gesteld van wat men gemeenzaam de SIFplus-gemeenten is gaan noe-

men. Krijgen de toegewezen SIF-middelen echter ook effectief een degelijke bestemming? Het SIF mag immers niet verglijden tot een grote spaarpot, waaruit sommige gemeenten naar believen kunnen putten voor hun reguliere werking. Het belangrijkste is en blijft dat er op korte termijn wezenlijke resultaten worden geboekt. Alleen dan is die input van middelen te verantwoorden.

Daarbij komt ook dat die middelen zo efficiënt mogelijk moeten worden aangewend. Ze moeten bijdragen tot het verwezenlijken van de belangrijkste beleidsprioriteit: het opnieuw leefbaar maken van steden en achtergestelde buurten. Wat de besteding van de middelen betreft, moet er dan ook in de evaluatie een onderscheid worden gemaakt tussen de harde en de zachte sectoren.

Mijnheer de minister, kunt u een beeld geven van de middelen die worden aangewend voor projecten in het kader van de huisvesting, en meer bepaald de sociale huisvesting? Die werkwijze blijft immers de meest aangewezen weg om op korte termijn zichtbare resultaten te boeken. Dit alles moet ook worden bekeken in verhouding tot de reguliere middelen die aan sociale huisvesting worden besteed.

Ook daarover heb ik een aantal vragen. Worden de middelen niet te veel besteed aan electoraal lonende projecten in plaats van aan projecten die een structurele verbetering van de situatie van de betrokken steden oplevert? In hoeverre evolueert men naar een situatie waarbij het Sociaal Impulsfonds op termijn een derde structurele poot wordt in de financiering van de lokale besturen, maar dan zeer specifiek voor de sociale uitgaven? Dat laatste wil ik trouwens nog ter discussie stellen.

Het derde punt van mijn interpellatie gaat over de keuze van de steden en gemeenten. Deze keuze van een beperkt aantal steden en gemeenten op basis van een aantal criteria is aan de ene kant noodzakelijk, maar laat aan de andere kant ook een beetje een wrange nasmaak na. Het is noodzakelijk omdat de middelen altijd beperkt zijn en bijgevolg dienen te worden ingezet op die plaatsen waar ze het meest nodig zijn.

Deze commissie heeft van in den beginne gesteld dat de criteria niet altijd in voldoende mate verfijnd konden worden. Ze gaven dus niet altijd het beste beeld van de graad van aanwezigheid van kansarmoede. Net daarom is er die wrange nasmaak. In een aantal gemeenten zijn de sociale problemen immers enorm groot, maar toch kunnen ze – door de weging van de criteria – geen aan-

Van der Poorten

spraak maken op extra middelen. Bij die gemeenten is er dan uiteraard kritiek ten opzichte van wat er in Gent is gebeurd met de belastingsverlaging.

De problemen in de gemeenten die er net niet bij zijn, mogen uiteraard niet worden genegeerd. Daarom stel ik de vraag of er voor deze gemeenten in een specifieke voortgangsbewaking is voorzien. Deze gemeenten vragen immers speciale aandacht. Ook in die gemeenten moeten de problemen worden aangepakt. Bovendien is het belangrijk dat de sociale problemen er geen uitbreiding nemen. Ook hier is het immers beter te voorkomen dan te genezen.

Voldoen de huidige criteria om de meest noodlijdende gemeenten aan te duiden ?

Wat zijn de ervaringen met de waarborggemeenten ? Uit mijn summierre enquête blijkt dat de planningsverplichtingen op die gemeenten te zwaar wegen. Wordt er niet gedacht aan een afbouw van de planningsverplichtingen ? De leden van deze commissie hebben een kopie gekregen van een brief van een gemeente die de plattelandsproblematiek aankaart. Daarin staat dat ook plattelandsgemeenten een eigen armoedeprofiel hebben met een grotere armoede onder bejaarden. De armoede is daar meer verspreid en dus minder zichtbaar. Kan de evaluatie daar enig objectief licht op werpen ?

Welke opbrengst wordt verwacht van de heffing op leegstand ? Voldoen alle SIFplus-gemeenten aan de inventarisatieverplichting voor deze heffing ? Zullen maatregelen worden getroffen bij lokale besturen die niet aan de inventarisatieverplichting voldoen ? Sommige gemeenten nemen het niet zo nauw met die verplichting, en dat baart me zorgen. Zo creëert men situaties waarbij steden of gemeenten die baten van deze heffing ontvangen, zelf niet de moeite doen om de heffing op hun eigen grondgebied naar behoren te laten verlopen. De solidariteit van alle Vlaamse gemeenten met de gemeenten met de grootste moeilijkheden, kan op die manier snel wegebben. De SIFplus-gemeenten die van de baten genieten, moeten zelf het voorbeeld geven.

De bestemming van de opbrengst vormt trouwens een discussiepunt. Deze zal normalerwijze naar de SIFplus-gemeenten gaan, maar men kan zich afvragen of dit de beste handelwijze is. Gemeenten worden gevraagd een belasting te heffen op leegstand en verkrotting, en daar de nodige administratieve werkzaamheden voor uit te voeren. Er wordt ech-

ter niet voorzien in de mogelijkheid om een deel van die opbrengst in de eigen gemeente te houden. Dit moet op termijn wel aanleiding geven tot moeilijkheden en frustraties. Als bepaalde SIFplus-gemeenten er dan ook nog in slagen hun belastingen te verlagen, roept dat nog meer vragen op.

Bij de bespreking van de beleidsbrief in deze commissie heb ik gevraagd of het niet mogelijk is om een deel van de middelen terug te laten vloeien naar de gemeenten die een bestrijdingsbeleid voeren. Is het niet mogelijk om middelen te laten terugvloeien voor preventieve maatregelen als premies voor renovatie en gevelverfraaiing ? Dit is het overwegen waard. Als we de moed hebben om iets te wijzigen, welke houding neemt de Vlaamse regering dan aan ?

De voorzitter : Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua : Ik zal me beperken tot twee punten. Het eerste punt gaat over de kwaliteit en de finaliteit van de projecten die worden betaald met SIF-gelden. Ik heb de indruk dat er verwarring bestaat over het doel van de SIF-gelden. Uit de brief blijkt duidelijk dat het SIF armoede moet bestrijden. Voor mij was het altijd duidelijk dat het SIF de leefbaarheid van steden en gemeenten moest verhogen. Kansarmoede vormt daarbij een belangrijke component. Wij hebben altijd duidelijk gezegd geen VFIK-bis te willen. Ik heb echter geen duidelijk zicht meer op de situatie. Wat denkt de minister over een evaluatie in samenwerking met het parlement ?

Een tweede punt is de mogelijke verschuiving van financiële middelen via het SIF. Naar aanleiding van de gebeurtenissen in Gent heb ik u daarover een mondelinge vraag gesteld. Gent krijgt een groot stuk van de pot : in 1999 meer dan 1 miljard frank. Gelijklopend daarmee stellen we een progressieve belastingverlaging vast, evenals de overheveling van SIF-middelen naar gewone posten van de begroting. De totale investeringen van de stad Gent zijn met 71 miljoen frank gestegen, terwijl 446 miljoen frank van het investeringsgeld van de SIF-gelden afkomstig is. Dat bewijst dat een groot deel van de SIF-gelden wordt gebruikt om vaste investeringen te betalen. Degenen die de SIF-gelden ontvangen, moeten een ernstige discipline aan de dag leggen. De regering moet ook beter controleren of de middelen worden gebruikt volgens de doelstellingen van het SIF.

Dat neemt niet weg dat sommige grote steden met financiële problemen kampen. Ik denk in de eerste plaats aan Antwerpen. Die problemen kunnen niet worden opgelost via het SIF. De Vlaamse regering

Vera Dua

heeft al halve beloftes gedaan door te spreken van een tegemoetkoming in de schuld. Ook in het CBO-rapport stond dat duidelijk. Nu wordt daar echter niet meer over gesproken. Het SIF mag niet de schuldenproblematiek van de grote steden willen oplossen. Het is een belangrijk hulpmiddel dat injecties geeft, maar het is geen fundamentele oplossing voor grote problemen. Wat zal de regering doen om een oplossing te vinden voor de grote schuldenlast van Antwerpen ?

De voorzitter : De heer Beysen heeft het woord.

De heer Ward Beysen : Mijnheer de voorzitter, het is lovenswaardig dat ook de meerderheid een kritische houding aanneemt tegenover de werking van het SIF. Zoals mevrouw Dua ook al onderstreepte, bestaat er verwarring over de werking van het SIF. Iedereen wendt deze middelen aan op zijn geëigende – en in Antwerpen op zijn eigenzinnige – manier. Bij de bespreking van de begroting heb ik daarover enkele vragen gesteld, vragen waarvoor nog geen oplossing werd gegeven. Daarom kom ik nu nog eens tussenbeide.

We staan aan de vooravond van het debat over de kansarmoede. Er zijn twee structurele problemen : de relatie tussen het SIF en het OCMW, en de relatie tussen het SIF en de stad. Het aantal dossiers van bestaansminimumtrekkers blijft stijgen in Antwerpen. De relatie tussen de stad en het OCMW loopt mank. Het OCMW zou meer SIF-middelen moeten krijgen dan nu het geval is. Het staat immers veel dicht bij de kansarmen en behoeftigen dan het ingewikkelde SIF-systeem.

De relatie tussen de stad en het SIF werd in Antwerpen op een eigenzinnige manier uitgewerkt. Ik stel me vragen over de constructie die men heeft opgezet. De VZW Soma beheert de aanzienlijke middelen. De gemeente ontloopt op die manier in grote mate haar verantwoordelijkheid. Ik hoor graag spreken over de autonomie van de gemeenten, maar de VZW-constructie staat dat in de weg. Ik heb niets tegen het SIF, begrijp me niet verkeerd. Men beweert dat men de werking wil versoepelen met die VZW, maar men heeft geen zicht meer op het geheel.

Gisteren ontving ik een brochure van de VZW Soma met als titel : 'In Antwerpen doen we het zo'. Het is een soort propagandablaadje. De SIF-middelen zijn niet bestemd voor dergelijke campagnes. Ik zag ook op het De Coninckplein affiches over de heropbouw en herleving van de buurt. Waar zijn

we mee bezig ? Er bestaat al een infoblad van de stad ! Dit is geldverspilling.

Minister Leo Peeters : Wat zegt men daarover in de Antwerpse gemeenteraad, mijnheer Beysen ?

De heer Ward Beysen : Ik heb nog geen tijd gehad dat in de gemeenteraad naar voren te brengen, ik heb dit pas gisterenavond gevonden.

Ik heb een en ander al tijdens de begrotingsbespreking aangekaart. Er is iets structureel mis. Ik vind dat u daar als voogdijminister iets moet aan doen.

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : De verhouding tussen de gemeenten en de OCMW's is een oud zeer. Door de nieuwe middelen wordt dat probleem geaccentueerd.

Een tweede probleem is de administratieve rompslomp, vooral voor die gemeenten die geen bijkomende SIF-middelen ontvangen. Ik vind dat we daar moeten over nadenken, vooral in het licht van de studie van het CBO. Volgens het CBO mogen niet alle gemeenten gelijk worden behandeld. Het gaat niet op een gemeente van 8.000 inwoners zonder bijkomende SIF-middelen aan dezelfde voorwaarden te onderwerpen als de grote gemeenten.

De voorzitter : De heer Vandendriessche heeft het woord.

De heer Bart Vandendriessche : Ik wil een paar indrukken en overwegingen te berde brengen. Ik wil ook signaleren dat we in de commissie ad hoc voor armoede en uitsluiting al een uitvoerige evaluatie van het SIF maakten.

Als gemeenten en OCMW's kunnen samenwerken is dat uiteraard positief. De werking op maat is uitermate belangrijk. Het partnerschap met de Vlaamse regering waardoor de autonomie volop kansen krijgt is positief. Terecht werd hier opgemerkt dat de kleinere gemeenten, de waarborggemeenten, over de enorme bureaucratie klagen. Stilaan ontwikkelt het beleid knowhow op het gebied van armoedebestrijding en leefbaarheid van steden en gemeenten. We zijn daar al tien jaar mee bezig en hebben dit niet alleen aan het SIF te danken.

Er heerst wel verwarring in de gemeenten. Er is het Investeringsfonds, het Gemeentefonds en het SIF. Voor veel gemeenten is het SIF geen volwaardig onderdeel van het beleid. Ze zien het als een

Vandendriessche

tijdelijke regeling. Ze investeren in infrastructuur, gebouwen en wegenwerken. Ze willen het geld snel opgebruiken zodat ze het niet meer kunnen verliezen. Sommige gemeenten gebruiken nu al het geld voor 1999 om iets zichtbaars te realiseren, om het toch maar niet kwijt te geraken. Men moet een evenwicht zoeken tussen de drie genoemde opdrachten.

Het OCMW wordt te weinig betrokken bij de verdeling van het geld. Enige tijd geleden werd het bijzonder fonds aan het OCMW ontnomen om er iets gemeenschappelijk mee te ondernemen. Ik heb de indruk dat er te weinig geld gaat naar duurzaam welzijnswerk, naar opbouwwerk en naar de sociale dienst van de OCMW's. Hebt u zicht op de welzinsinvulling in het geheel ?

Het SIF moet een meerwaarde bieden. Men moet het als een lokmiddel gebruiken. Tegenover elk nieuw initiatief moet het SIF geld stellen. Gebeurt dat ook ?

Bij de bespreking van het SIF legden we de grootste nadruk op participatie en communicatie. Wordt hierover gewaakt ?

De voorzitter : Mijnheer de minister, ik zal me beperken tot één vraag. Ik deel volledig het standpunt van de heer Van der Poorten. Inzake de besteding van de beschikbare middelen wordt de kloof tussen de steden en de plattelandsgemeenten steeds groter. Ik denk dan niet alleen aan het SIF, maar ook aan het Mercuriusfonds en een aantal andere projecten. In de nabije toekomst staan er een aantal interpellaties over het Gemeentefonds op de agenda. Ook de werking van dat fonds moet worden aangepast.

Mijnheer de minister, ik zie dat ook de opbrengst van de leegstand aan het SIF wordt toegevoegd. Daar stel ik me toch vragen bij. U weet net zo goed als ik dat een aantal steden – waaronder Gent – de beschikbare middelen aanwenden voor zaken die eigenlijk buiten de doelstellingen van het SIF liggen. Op die manier wordt de kloof tussen de steden enerzijds en de kleine en middelgrote plattelandsgemeenten anderzijds steeds groter. Voor dat probleem wil ik bijzondere aandacht vragen.

De heer Taylor heeft het woord.

De heer John Taylor : Sinds een aantal jaren besteden we in Vlaanderen steeds meer aandacht aan

het probleem van de verloedering van de steden. Dit probleem heeft gevolgen voor heel Vlaanderen, ook voor de landelijke gemeenten. Het is dan ook logisch dat er heel wat geld wordt uitgetrokken om dat probleem te verhelpen. Het gaat dan niet alleen over het SIF. Ook een aantal andere projecten zijn gericht op de problematiek van de steden. Ik denk dan onder andere aan het Mercuriusfonds.

Mijns inziens moeten we proberen om een algemeen beeld te krijgen. Welke middelen gaan er allemaal naar die problematiek ? Worden die middelen ook optimaal en efficiënt aangewend ? Bereiken we het doel : het verhogen van de leefbaarheid van de verloederde stadskernen ? Zo kunnen we nagaan of de middelen op de juiste wijze en voor de juiste doeleinden worden aangewend. Op die manier kunnen we tevens nagaan of er eventueel misbruik wordt gemaakt van de beschikbare middelen. Het lijkt me dus heel belangrijk dat een algemeen overzicht wordt opgesteld.

De voorzitter : De heer De Loor heeft het woord.

De heer Herman De Loor : Mijnheer de voorzitter, ik heb de indruk dat we uit het oog verliezen waarvoor het SIF werd opgericht. U spreekt over de groter wordende kloof tussen de steden en de plattelandsgemeenten. Ook op het platteland is er uiteraard armoede. Het is echter voor iedereen duidelijk dat de grootste problemen in de steden te vinden zijn. Het SIF werd speciaal opgericht om die algemeen stedelijke problematiek aan te pakken. Het is dus niet meer dan logisch dat men het beschikbare geld in de eerste plaats gebruikt om de zwaarste problemen op te lossen.

De voorzitter : Dat is zo, maar de middelen moeten dan ook efficiënt worden aangewend.

Minister Peeters heeft het woord.

Minister Leo Peeters : Mijnheer de voorzitter, collega's, deze discussie is al een soort van inleiding op het themadebat van morgen over armoede en uitsluiting. Het is trouwens niet de eerste keer dat we deze discussie voeren. Ook in de commissie ad hoc voor Armoede en Uitsluiting hebben we uitvoerig over deze problematiek gesproken. Dat blijkt trouwens zeer goed uit het verslag. Daarin wordt al een gedeeltelijke evaluatie gegeven van het probleem. Het is zeer belangrijk dat we op een structurele manier te werk gaan.

Peeters

Door deze hele discussie loopt een duidelijke rode draad : moeten we de nadruk leggen op de autonomie van de gemeentebesturen of moeten we veel meer op een tamelijk centralistische, bevoogdende manier te werk gaan ? In veel gevallen moet ik uiteraard mijn verantwoordelijkheid als minister nemen : ik moet dan bepaalde zaken toelaten of juist verbieden.

Toch pleiten we allemaal voor meer autonomie voor de lokale besturen. Dit houdt dan wel in dat we ervan uitgaan dat de lokale besturen hun taak aankunnen. Ik vind niet dat ik hen moet terechtwijzen, telkens wanneer ze een maatregel nemen waarmee ik het misschien niet helemaal eens ben. Een lokaal bestuur kent de bevolking van zijn gemeente immers beter dan de centrale Vlaamse overheid. Juist daarom werken we voor het SIF met convenants. Op die manier kunnen de lokale besturen op een eigen manier het beleid invullen.

Wij hebben de lokale besturen geen strakke discipline opgelegd. Integendeel, we hebben er enkel voor gezorgd dat het om resultaatgerichte convenants gaat. De concrete invulling ervan laten we over aan de lokale besturen. In een aantal gevallen zullen we het niet eens zijn met de genomen beslissingen. Toch zullen we de lokale besturen de kans moeten geven de meerjarige convenants volledig uit te werken. Die lokale autonomie speelt een belangrijke rol, onder meer in Antwerpen en Gent, maar ook in alle andere gemeenten waar een convariant is afgesloten.

Deze convenants werden eind 1997 afgesloten. We zullen tegen maart of april van dit jaar klaar zijn met een eerste evaluatie. Het is uiteraard belangrijk dat ook het parlement zich daarover kan uitspreken. Ik heb samen met minister Martens een nota voorgelegd aan de regering. Deze nota is bestemd voor ambtelijk gebruik en vormt de basis voor het opstellen van dat evaluatierapport. Ik heb er geen enkel probleem mee om die nota ter beschikking te stellen van het parlement.

Het gaat hier inderdaad om een nieuwe manier van werken, die geleidelijk moet worden aangeleerd. We hebben ook nooit beweerd dat dit het perfecte model zou zijn. Trouwens, hét perfecte model bestaat niet : in onze benadering is maatwerk zeer belangrijk. Iedere gemeente en iedere stad heeft een verschillende eigenheid. Er zijn overal specifieke problemen. Onze taak moet er gewoon in bestaan om zaken eventueel bij te sturen.

We hebben de criteria voor een bepaalde periode vastgelegd. We sluiten zeker niet uit dat die criteria na een bepaalde periode worden aangepast. Indien nodig kan de decreetgever uiteraard wijzigingen aanbrengen in het decreet.

Een tussentijdse evaluatie is inderdaad een interessante suggestie. Eigenlijk gebeurt dat nu ook al. Een aantal gemeenten zijn geselecteerd als SIF-plus-gemeente, en een aantal andere niet. Die andere gemeenten zitten met het probleem dat ze er net tussenuit vallen. De administratie kreeg de opdracht dit te volgen. Dat is nodig voor een preventief beleid.

Vandaar ook de redenering inzake de waarborggemeenten. Op veel plaatsen heeft dit wel iets op gang gebracht en heeft men in gemeenteraden en OCMW's gediscussieerd over deze problematiek. Men heeft zich afgevraagd hoe men de ontvangen gelden zal besteden en of er niets meer kon worden gedaan voor bepaalde groepen. Men moet er wel voor waarschuwen dat een aantal gemeenten zal zeggen dat ze niet met deze problematiek worden geconfronteerd. We hebben de waarborggemeenten in elk geval de mogelijkheid geboden een preventief beleid op gang te brengen. Ook in een aantal plattelandsgemeenten doet zich een probleem van armoede voor, en daar moet ook aandacht voor zijn.

Over de betrokkenheid van de lokale actoren waren er een aantal opmerkingen. Iemand heeft gevraagd of we er gemeenten op gewezen hebben meer met hun lokale actoren te werken. Als er in bepaalde gemeenten vrij hoog werd gescoord inzake huisvesting en als de vertegenwoordigers ervan niet betrokken waren in de stuurgroepen, dan werden inderdaad opmerkingen geformuleerd. Ik blijf herhalen dat men er alle belang bij heeft de lokale actoren maximaal te betrekken bij het beleid. Ik ben ervan overtuigd dat diegenen die dat niet doen, zichzelf zullen afstraffen. We hebben een aantal grote steden moeten opleggen om inzake huisvesting de relatie met het SIF aan te gaan. Alle verschillende actoren moeten daartoe rond de tafel worden gebracht. Als er geen overleg is, zorgt dat voor een zwakte in het beleid.

Ook de bewoners geven belangrijke signalen. Dat verschilt natuurlijk naargelang het over een kleine gemeente of een grote stad gaat. Het probleem moet op een andere manier worden aangepakt. We stellen heel vaak vast dat bewoners onvoldoende worden betrokken bij het beleid. Daarom heb ik in Antwerpen heel bewust de prijs van de Vlaamse Gemeenschap aan het bewonerscongres toege-

Peeters

kend. Dat congres kreeg van de stad niet altijd voldoende aandacht. Via deze prijs hebben we erop gewezen dat er iets leeft en dat men daar oog voor moet hebben. Doet men dat niet, dan zal dat nog veel meer frustratie teweegbrengen. Die mensen bij het beleid betrekken is alleen maar positief. Men kan echter niet alles zwart op wit stellen. Men kan er niet elke keer met de zweep naast staan. Ik wil wel de minister zijn die dat probeert, maar men moet beseffen dat goed overleg essentieel is voor het goed vertalen van het beleid.

Inzake de waarborggemeenten heb ik de bedoeling al gesitueerd. Ik neem aan dat veel van die waarborggemeenten veel werk hebben gehad. Het is belangrijk dat men daar een goede ambtenaar voor heeft. Als de gemeente zelf beleidsmatige conclusies trekt uit de rapporten van de sociale diensten, was het misschien niet nodig om die verplichting op te leggen. Op een aantal plaatsen kan men lessen trekken uit die goede voorbeelden.

Hetzelfde geldt voor de samenwerking tussen de gemeenten en de OCMW's. In het begin vroeg men zich af of dit zou werken, en of het OCMW niet in een hoek zou worden geduwd. Nu is echter gebleken dat de een niet zonder de ander kan. Men kan een plan alleen maar laten goedkeuren in de gemeenteraad als het ook de goedkeuring van het OCMW krijgt. Men is dus verplicht tot samenwerking. Op het terrein komt men daardoor tot goede resultaten.

Men mag niet vergeten dat men van erg ver komt. Vroeger was er heel weinig samenspraak tussen de gemeenten en de OCMW's. Op de plaatsen waar het nog niet gebeurt, krijgt men een versnipperd beleid. Dat is nefast en dat kunnen we niet blijven dulden. Wat de heer Taylor zegt over optimale aanwending van de middelen vereist een structurele aanpak. Als de twee belangrijke beleidsniveaus tegengesteld werken en elkaar proberen te blokkeren, dan is dat erg negatief voor het beleid.

Er werden ook vragen gesteld over de heffing op leegstand. De heer Van der Poorten is daar erg duidelijk in geweest. Een aantal anderen hebben zich daarbij aangesloten. Ik heb eerder al gezegd dat er inderdaad iets moet gebeuren. Als een aantal SIF-plus-gemeenten niet meewerkt aan de maatregel inzake heffing op leegstand, kunnen ze geen gebruik meer maken van de opbrengst van de middelen. Er is een pleidooi geweest voor solidariteit inzake fiscaliteit. Men ging akkoord om de midde-

len te gebruiken op die plaatsen waar dit het meest nodig was. Van die plaatsen worden dan natuurlijk minimale inspanningen verwacht. Een minimale inspanning is bijvoorbeeld de bestrijding van leegstand. Leegstand is een van de meest zichtbare factoren van verloedering en achterstand. Als die gemeenten geen minimale inspanning doen, moeten we sancties opleggen. Ook de regering gaat ermee akkoord dat het decreet op dat punt moet worden gewijzigd.

Mevrouw Dua heeft een vraag gesteld over een evaluatie van het SIF in samenwerking met het parlement. Ik wil u de nota van de regering ter beschikking stellen. We zullen proberen rekening te houden met de positieve reacties. U hebt verder over een aantal specifieke problemen in Gent en Antwerpen gesproken. Over Gent werd al een mondelinge vraag gesteld. De meningen daarover zijn verdeeld. Er zijn binnen de fiscaliteit een aantal compenserende maatregelen geweest. Fiscaliteit kan ook een element zijn van stadsvlucht. Het moet volgens mij in een breder perspectief worden bekeken.

Mijnheer Beysen, u hebt een uitspraak gedaan over de werking in Antwerpen. Ik laat die voor uw rekening. We mogen echter niet vergeten dat op dit punt lokale autonomie bestaat. Ik heb al gezegd dat we volledige controle hebben over de middelen. Die middelen gaan naar de steden. Er is ter plaatse controle van het Rekenhof en ook de Inspectie van Financiën heeft de opdracht gekregen toezicht te houden. We zullen alle mogelijke controlemechanismen aanspreken.

De heer Beysen had het over de VZW Soma. Communicatie werd altijd als een van de noodzakelijke factoren van het SIF-systeem beschouwd. Het infoblad van de VZW is een vorm van communicatie. Men kan altijd discussiëren over de manier van communiceren. Ik weet niet welke oplage dit infoblad heeft, ik heb het ook niet gezien. Het is niet mijn taak om het nut of de inhoud ervan te beoordelen. Ik neem aan dat de stad Antwerpen goed genoeg weet hoe het welke doelgroepen wil en kan bereiken.

De heer Ward Beysen : De middelen moeten worden geïnvesteerd in het beoogde doel en niet in een reclamecampagne. Volgens mij zal bij een eerste evaluatie blijken dat er nogal wat afgeleide doelen werden gesponsord.

Minister Leo Peeters : Mijnheer Vandendriessche, ik heb het al over de waarborggemeenten gehad.

Peeters

Is dit nu een volwaardig en regulier beleid ? Volgens mij is het SIF alleszins een volwaardig, regulier fonds. Het is decretaal geregeld. De decreetgever heeft de criteria en financiering concreet vastgelegd. Men weet duidelijk over welke middelen men beschikt. Het Gemeentefonds beschikt over niet méér middelen dan het SIF. De nieuwe fondsen hebben het altijd moeilijk om zich waar te maken, gewoon omdat ze nieuw zijn.

Uit een eerste screening blijkt dat de welzijnssector wel degelijk aan bod komt binnen het geheel. Dat zal verder moeten blijken uit de evaluatie. Wat is trouwens welzijn ? Tewerkstellingsmaatregelen binnen het SIF hebben bijvoorbeeld ook invloed op het welzijn van de betrokkenen. De belangrijkste uitdaging in de armoedebestrijding is misschien wel de tewerkstelling van kansarmen, laaggeschoolden en langdurig werklozen. Men moet de samenhang van de deelgebieden beschouwen.

Uit de screening blijkt eveneens dat men evenwichtig aan het werk is. Het was ook de uitdaging niet meer projectmatig te werken zoals het VFIK, en niet alleen in de sociale sector. Men wou de verschillende domeinen combineren. Men wou de lokale initiatieven laten groeien en kansen geven, wat niet mogelijk was binnen een centraal beleid. De creativiteit krijgt nu kansen. De creativiteit aan de macht is toch een mooi beginsel.

We moeten meer op stap gaan en de tijd nemen de realisaties op het terrein te bekijken. Ik neem elke vrijdag de tijd om een project of initiatief te bezoeken. U kunt zich geen beter begin van het weekend voorstellen. Het doet enorm deugd te zien hoeveel mensen op het terrein op een goede manier aan het werk zijn. Ze werken vaak met vallen en opstaan, met moeilijke doelgroepen, enzovoort. Deze mensen kunnen heel wat ondersteuning gebruiken. We moeten daar misschien meer tijd en aandacht aan besteden. We kunnen er veel van leren.

Ik ontken niet dat er problemen zijn in de plattelandsgemeenten. Zoals de heer De Loor zei uit de armoede zich op het platteland op een andere manier. Op het platteland kan men de armoede nog enigszins opvangen door het samenwonen in grote gezinsverbanden en door de natuurlijke rijkdom van het land. De armoede wordt daar nooit zo schrijnend, maar ik besef dat er armoedeproblemen kunnen zijn. De aanpak en concentratie van het probleem is totaal verschillend. Ook dat is een uitdaging.

We hebben het altijd over differentiatie en maatwerk. Hier krijgen we de kans om dat in praktijk te brengen. Het wordt geen eenvoudige opdracht om de middelen een juiste bestemming te geven met onze 308 verschillende gemeenten en steden, elk met hun eigen beleidsprioriteiten, hun eigen problemen, mogelijkheden en middelen.

De discussie over en de evaluatie van het SIF kunnen elkaar perfect aanvullen. Het eerste evaluatierapport moet rond maart of april klaar zijn. Laat ons dat gebruiken bij de verdere discussie. Tegen de zomer moet de eerste oriëntering klaar zijn.

De voorzitter : De heer Van der Poorten heeft het woord.

De heer Mark Van der Poorten : Ik ben blij met de toezegging van de minister om het evaluatierapport in de commissie te bespreken.

Ik heb naar aanleiding van het evaluatieverslag een aantal indrukken gegeven en een aantal vragen gesteld. Ik heb een tweetal suggesties gedaan, met name over de opbrengst van de leegstandsheffing.

Ik beaam dat er een spanning is tussen autonomie en centraal bestuur. Ik heb altijd gepleit voor de prioriteit van een concrete invulling op lokaal vlak. Dit is conform het rapport van de commissie Bestuurlijke Organisatie. We zullen nog moeten wennen aan die nieuwe situatie. Als we de gemeenten als een volwaardige partner beschouwen, moeten we de consequenties daarvan dragen. De gemeente is dan niet langer het uitvoerend instrument van de centrale beslissingen. We moeten dit leren aanvaarden. De gelijkheid zal langzaam vanzelfsprekend worden.

De lokale actoren zijn meer betrokken geweest bij de discussie en de verandering dan de gemeentebesturen. Het politieke draagvlak is dan ook kleiner. Dit proces moet zijn kans krijgen. Door de waarborggemeenten wordt het voorlopig nog aangevoeld als een last. Ik hoop en verwacht dat dit op termijn verandert, dat men resultaatgericht zal leren werken.

De middelen worden vaak te versnipperd ingezet. Men twijfelt aan de beleidsmatige efficiëntie. Zoals de minister zegt is dit inherent aan de doelstelling zelf. Op zich zal er altijd een spanningsveld blijven bestaan tussen de harde en de zachte sectoren. De vraag is in hoeverre door overleg de reguliere middelen gekoppeld aan de extra middelen op het terrein zelf kunnen worden ingezet.

Van den Poorten

Ten slotte dank ik de minister voor zijn consequente houding. Hij heeft sancties beloofd ten opzichte van de gemeenten die geen minimale inspanning leveren. Ik ben ervan overtuigd dat ze de SIF-middelen dan noodgedwongen zullen toepassen. Ik zou dan ook willen vragen de gemeenten, die de daadwerkelijke inspanning hebben geleverd en voor een grote inbreng in de totale heffing hebben gezorgd door een aantal preventieve maatregelen zoals renovatie, een deel van die opbrengst te geven.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Van der Poorten werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

Het incident is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 11.50 uur.*
